

„NOI” DE OCTAVIAN GOGA
PRELUNGIRI ALE CLASICISMULUI ȘI
ROMANTISMULUI

PROF. PAULA-LIVIA VORNICEANU
LICEUL TEORETIC „ION NECULCE” TÂRGU FRUMOS

ÎNCADRAREA ÎN EPOCĂ

În literatura română, prelungirile romantismului și ale clasicismului se înregistrează în ultimul deceniu al secolului al XIX-lea și în primul deceniu al secolului următor. Aflată în impas, după moartea lui Mihai Eminescu, poezia noastră e marcată de fenomenul numit epigonism (epigon = urmaș nedemn al unui înaintaș ilustru), ilustrat de o serie de autori copleșiți de modelul maestrului, precum Al. Vlahuță . Soluția regenerării lirismului românesc vine din partea a doi poeți ardeleni: George Coșbuc și Octavian Goga, care promovează arta cu tendință și se dedică plini de râvnă înfăptuirii unei monografii lirice a satului românesc, cu o viziune și cu un limbaj artistic sensibil diferite de cele ale lui Eminescu.

SĂMĂNĂTORISMUL, POPORANISMUL

Problematica țăranului

Întoarcerea spre trecut

Cultul pentru satul patriarhal

Idilismul sau preferința pentru înfățișarea pitorească a satului, considerat nucleu al specificului național și al spiritualității românești autentice

Sentimentul de rădăcinării – orașul este văzut ca un loc al pierzaniei

OCTAVIAN GOGA

Octavian Goga (1881-1938) este un poet al celor mulți, care cântă într-o tonalitate gravă, chiar sumbră, durerile unui neam îngenuncheat și ale unei naturi solidare, îmbătrânite în suferință, ca și omul. Poezia lui Goga cultivă mai ales temele romantice (aspectele sociale, natura, istoria), folosind un limbaj profetic cu accente religioase, marcat de prezența a numeroase regionalisme și arhaisme. Imaginea generală a satului românesc este completată, în spirit clasic, de câteva portrete-efigie: dascălul, dascălița, preotul, lăutarul. Poezia promovată de Coșbuc și de Goga va sta la baza direcției tradiționalismului interbelic.

OCTAVIAN GOGA

1881-1938

„Eu, grație structurii mele sufletești, am crezut întotdeauna că scriitorul trebuie să fie un luptător, un deschizător de drumuri, un mare pedagog al neamului din care face parte, un om care filtrează durerile poporului prin sufletul lui și se transformă într-o trâmbiță de alarmă.”

„Eu am văzut în țăran un om chinuit al pământului, n-am putut să-l văd în acea atmosferă în care l-a văzut Alecsandri în pastelurile sale și nici n-am putut să-l văd încadrat în acea lumină de veselie a lui Coșbuc.”

Volume de poezii publicate: *Poezii* (1905), *Ne cheamă pământul* (1909), *Din umbra zidurilor* (1913), *Cântece fără țară* (1916), *Din larg* (1939).

OCTAVIAN GOGA

Reprezentant de seamă al vieții culturale și politice a începutului de secol XX, Octavian Goga a aderat în operele sale la estetica promovată de cele două curente literare de specific românesc, sămănătorismul și poporanismul prin: preluarea viziunii romantice eminesciene, caracterul vizionar al liricii sale, încrederea într-o vreme a izbăvirii suferințelor neamului său prin lupta împotriva asupririi sociale și a nedreptăților naționale, împletirea în poezie a elementelor de cultură universală cu acordurile pure ale literaturii populare, mesianismul și patriotismul înflăcărat de care sunt însuflețite versurile.

„NOI”

TEMA

Expresie metaforică a suferinței și a destinului potrivit al românilor din Transilvania, poezia „Noi” surprinde împletirea temei sociale cu cea a naturii. Elementele naturii terestre și cele ale naturii cosmice vibrează la durerea, suferința celor considerați a fi doar tolerați în propria țară, ele devenind ocrotitoare ale oamenilor, leagăn al năzuințelor de mai bine, braț înarmat și scut al luptei de veacuri pentru libertate și dreptate socială.

„NOI”

TITLUL

Titlul simbolic, alcătuit din pronumele personal de persoana I, la plural, coincide cu incipitul și face trimitere la întreaga noastră ființă națională, la țara însăși, cu spațiul ei geografic și cu dimensiunea ei etnică, în care se regăsește și vocea de tribun a poetului. „Noi” înseamnă „codri verzi de brad și câmpuri de mătasă”, zbor de fluturi, glas jalnic de doină, pas domol de horă, șoaptă a valului de apă încărcat de suferință, rouă de lacrimi, rază de soare aprinsă de dor, zâmbet și tristețe.

REPERE INTERPRETATIVE

Prima strofă se creionează pe baza antitezei dintre frumusețea naturii terestre și jalea oamenilor, materializată în cântecul doinei: „atâția fluturi / atâta jale”, „cântece și flori / și lacrimi”.

În cea de-a doua strofă, epitetul „bătrânul” cu referire la soare face trimitere la o suferință veche, la care întreg cosmosul este martor și la o atitudine de protest împotriva justiției: „E mai aprins... bătrânul soare / De când pe plaiurile noastre nu pentru noi răsare.” Mureșul și Crișurile configurează spațiul geografic al Ardealului sub ocupație austro-ungară la a cărui durere participă solidar apele râurilor: „Și jale duce Murășul / Și duc tustrele Crișuri”.

REPERE INTERPRETATIVE

Românul și-a exprimat întotdeauna prin cântec și dans bucuria., dar și tristețea, speranța, dar și deznădejdea. De aici, bogăția de nuanțe a doinei: de jale, de dor, de dragoste, de înstrăinare, de haiducie, de aici subtilitatea pașilor horei, o perpetuă mișcare înainte și înapoi, spre viitor și spre trecut, cu optimism și în mod pesimist. „Sub cerul nostru-nduioșat / E mai domoală hora...” Întreaga suflare omenească jalește: „nevestele” torc plângând, tatăl își îmbrățișează trist „feciorul”, dansurile și cântecele par „mai domoale” de aleanul din inimele și de pe chipurile tuturor.

REPERE INTERPRETATIVE

Motivul lacrimii ca expresie a suferinței, dar și ca descătușare și balsam al sufletului chinuit domină strofa a patra, cuprinzând prin intermediul personificării peisajul natural: *fluturi, zări, codri, Oltul*, dar și uman „Doar roua de pe trandafiri / E lacrimi de-ale noastre”.

Motivul central al ultimei strofe, „visul”, este expresia metaforică a neîmplinirii și a deșertăciunii unei ursite „maștere și rele”, dar și „copilul”, speranța într-un viitor mai bun, care să răscumpere jalea trecutului și chinul acestui pământ „stropit cu lacrimi...” „Visul neîmplinit”, de suferința căruia „ne-au răposat / Și moșii, și părinții” va deveni revoltă asumată și se va converti într-o realitate înfăptuită abia la 1 decembrie 1918. Punctele de suspensie din final implică afectiv poetul, dar și cititorul în povestea acestui neam care așteaptă de mult „o dreaptă sărbătoare”.

CONCLUZIE

În concluzie, patriotismul fierbinte care vibrează în fiecare vers, sentimentele înflăcărate, pasiunile latente, vizionarismul și mesianismul, preocuparea pentru soarta celor mulți, utilizarea antitezei ca figură de stil ca figură de stil specifică, creionează o poezie care se înscrie pe coordonatele curentului poporanist, ca prelungire a romantismului în literatura română a primelor decenii ale secolului XX.